

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. V. Rationes objectæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

sola est prima consecutio & possessio Summi Boni. Alterum membrum ejusdem minoris facile patet: quia visio est radix amoris necessarii, summæ delectationis, omnimodæ impeccabilitatis, aliarumque perfectionum, quæ ad eandem per modum proprietatum consequuntur.

Probatur secundo. Per illam operationem beatitudo formalis essentialiter constituitur, per quam status terminari ac patriæ per se primò distinguitur à statu viæ; sed hoc fit per solam claram visionem DEI. Ergò. Minor probatur. Amor est ex se indifferens ad statum viæ & patriæ, & eadem est charitas in patriâ, quæ est in viâ: *Charitas enim*, teste Apostolo, *inquam excidit*. Rursus, si per possibile, vel impossibile videns DEUM non amaret ipsum, tamen esset comprehensor, & extra statum puri viatoris, econtrâ si amans DEUM non videret ipsum, non idè esset comprehensor, & extra statum viatoris: ergò id, per quod status patriæ per se primò distinguitur à statu viæ, non est amor, sed clara DEI visio.

§. IV.

Exponuntur auctoritates oppositæ.

Obijcies quasdam auctoritates, quibus videtur evinci, partim quòd fructio pertinet ad essentiam beatitudinis, partim quòd essentia beatitudinis pertinet ad voluntatem. Nam primò D. August. *L. 8. de Civ. c. 9.* inquit: *Nemo Beatus est, qui eo, quod amat, non fruatur.* Secundo Doctor Angelic. *hic quaest. 1. a. 3. ad 3.* dicit: *DEUS est ultimus finis, sicut res, que ultimo queritur, fructio autem sicut adeptio hujus ultimi finis.* Et *quaest. 4. a. 3. ad 1.* Sicut ad voluntatem pertinet spes & amor, ita & comprehensio & delectatio.

Respondet ad 1. Fruitionem ibi non accipi sicut, quo sensu citatus S. Pater *Lib. de Doctrina Christi. cap. 4.* dicit: *Fruis est amore adhaerere alicui rei propter seipsam*; sed latè, prout significat fructum capere, vel acquiescere in re possessâ, ex qua fructus percipitur. Quo modo fructio pertinet ad ipsam visionem, quia Beati videndo DEUM maximo suo fructu illum possident. Eadem responsione satisfit ad 2. nisi malis dicere, S. Doct. loqui de adeptione completivè non formaliter sumptâ, quo sensu verum est, quòd fructio pertinet ad complementum beatitudinis & adeptionis.

Ad 3. dico, ibidem *ly comprehensio* non accipi pro actu, quo DEUM consequimur, sed pro habitudine voluntatis ad finem jam habitum & possessum, sub quâ acceptione pertinet ad dotes animæ inf. referendas: ita enim se exponit implet S. D. *in respons. ad 3.* dicens: *Comprehensio non est aliqua operatio præter viam, sed quadam habendo ad finem jam habitum.*

Obijciunt etiam Scotistæ auctoritatem S. P. Augustini. Nam primò *L. 10. confess. cap. 22.* inquit: *Hac sola est vita æterna gaudere ad te, de te, propter te*, subdit *cap. 23.* *Beata vita est gaudium de veritate*, Rursus *serm. 53.* *R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 11.*

de temp. dicit: *Charitas est summum premium in celo, quia in perenni gaudio nihil gratius, nihil dulcius habent sancti perfecto amore DEI.*

Respondet, D. Augustinum, aliosque P. P. aliquando loqui de beatitudine integraliter acceptâ & omnibus numeris absoluta; mentem verò hujus Sancti D. satis constare è textibus pro nostrâ conclusione allegatis, & ex illo ipso *Sermone 53. de tempore.* Ubi post verba ab Adversariis citata, hæc subdit: *Quem quia præsentem vident, suavis diligunt, dulcius fruuntur.* En! quemadmodum S. Pater dilectioni & fructioni præsupponat DEUM clarâ visione præsentem & præobtentum.

Obijciunt secundo. Beatitudo formalis est intimâ unio cum Summo Bono; sed talis unio est amor. Ergò. Min. probatur: quia amor à D. Dionysio appellatur *virtus unitiva*, à D. Augustino *L. 8. de Trinit. cap. 10.* *Junctura quedam duo aliqua copulans, vel copulare appetens*: Ex quâ amicus vocari solet, *alter ego.*

Respondet, distinguendo majorem. Beatitudo formalis est intima unio cum DEO consecutiva, & quasi effectiva, quæ pertinet ad intellectum, concedo. consecutiva & affectiva quæ pertinet ad voluntatem, nego. Illa facit objectum præsens, ista supponit; sicut enim objectum debet supponi conveniens subiecto, ut illud voluntas appetat, ita debet supponi unitum, ut in illo quiescat. Unde cum SS. PP. amorem appellant unionem, affectivam illam & consecutivam intelligunt.

§. V.

Rationes objectivæ.

Obijcies ex ratione primò. Beatitudo formalis debet adæquatè satiare naturam intellectualem in quantum est satiabilis: sed sola visio non ita adæquata satiat naturam intellectualem: ergò. min. probatur. Natura intellectualis non tantum est satiabilis secundum potentiam intellectivam sed etiam appetitivam; sicuti Summum Bonum non tantum est naturæ objectivè explere intellectum, sed etiam voluntatem. Atqui visio solummodò satiat intellectum non autem voluntatem, quæ non nisi suo proprio actu satiari potest: ergò sola visio non satiat naturam intellectualem, in quantum est satiabilis.

Respondet, distinguendo majorem. Beatitudo formalis debet adæquatè satiare naturam intellectualem in quantum est satiabilis, secundum omnes potentias æqualiter, nego. Secundum unâ formaliter, secundum alias causaliter seu radicaliter, concedo, & pariter dist. min. nego consequentiam: & ad probationem dist. min. visio tantum satiat intellectum non voluntatem formaliter concedo; causaliter & radicaliter nego. Ergò non satiat totam naturam intellectualem secundum omnes potentias formaliter, concedo secundum intellectum formaliter, secundum voluntatem causaliter & radicaliter, nego consequentiam. Ratio est: quòd solus intellectus est satiabilis per se primò per modum ascensionis & possessionis sui

D

sui

fui objecti : voluntas verò etiam si suo modo fatiatur formaliter per actum proprium, non tamen est satiabilis per modum affectionis & possessionis objecti, sed ex ipsa visione, tanquam affectione & possessione Summi Boni, amor ipsius, quo voluntas satiatur, connaturaliter sequitur; & sic visio etsi non formaliter, tamen causaliter & radicaliter etiam satiatur voluntatem.

17. Instabis. In illo actu consistit beatitudo formalis, quo tenemus & adipiscimur objectum beatificum. Atqui Summum Bonum non tantum tenetur actu visionis, sed etiam amoris, siquidem DEUS non est objectum amoris sub ratione Summi Boni minus quam objectum visionis sub ratione Summi Veri & intelligibilis. Ergo non minus in actu amoris, quam visionis consistit beatitudo formalis.

Respond. vel neg. min. Quia ut dictum per actum amoris non tam voluntas tenet & possidet objectum, quam ipsa tenetur & possidetur ab objecto. Vel Dist. min. Summum Bonum non tantum tenetur actu visionis; si tentio improprie accipiatur pro quacunque tendentiâ in objectum concedo. Pro affectione & possessione ipsius, nego. Unde licet Summum Bonum sit æquè objectum amoris, quam visionis, & per utrumque actum utramque potentiam expleat, non tamen est objectum æquali modo: quia objectum visionis est ut assequibile, & sic in actu visionis fundat rationem beatitudinis formalis; objectum verò voluntatis & amoris est ut prosequibile, & sic præsupponit beatitudinem formalem tanquam possessionem sui per visionem intellectualem.

18. Urgebis ex Amico. DEUS non tantum est assequibilis sub ratione primi Veri, sed etiam sub ratione Summi Boni; sed sub ratione Summi Boni est objectum amoris & voluntatis, siquidem ratio Summi Boni pertinet ad spheram voluntatis, non intellectus: ergo. DEUS non tantum est assequibilis prout est objectum visionis & intellectus; sed etiam prout est objectum amoris & voluntatis.

Respond. dist. maj. DEUS est etiam assequibilis sub ratione Summi Boni, in quantum rō sub ratione reduplicat formalem rationem qua ipsius assequibilitatis & Summi Boni, concedo. In quantum reduplicat rationem sub qua utriusque, sic nego majorem. Sed sub ratione Summi Boni tantum est objectum amoris, in quantum ly ratione Summi Boni reduplicat rationem qua est assequibilis nego: in quantum reduplicat rationem sub qua est assequibilis, concedo minorem, & nego consequentiam.

Sensus est: Summum Bonum potest formaliter considerari prout est formalis terminus alicujus actus, & hoc est secundum rationem que, & rursus prout est motivum formale alicujus actus, & hoc est sub ratione sub qua. Itaque secundum priorem considerationem & reduplicationem DEUS etiam sub ratione Summi Boni est assequibilis; siquidem Beati per actum visionis DEUM cognoscunt ut suum sum-

mum Bonum, & cognoscendo assequuntur & possident: sed tunc ratio boni tantum habet vim terminativam, formalem verò rationem motivam habet ratio veri, quia Summum Bonum videtur, non ut ad se alliciens & trahens intellectum (quæ est ratio formalis sub qua ipse boni, sicut ejus ratio attrahibilitatis est ratio formalis sub qua ipse Veri) sed ut per ipsam visionem attraham & representatum in intellectu; unde in ipso summo bono ratio assequibilitatis adhuc pertinet ad rationem veri non ad rationem boni. Secundum posteriorem verò rationem, & prout Summum Bonum est formale motivum actus, sic est objectum amoris & voluntatis, quia ut sic habet allicientiam & attractionem appetitus, & sic prosequibilitatem, quod non pertinet ad rationem veri, sed ad rationem boni ut sic, & sub hac consideratione non est assequibile sed prosequibile. Patet igitur, DEUM sub ratione Summi Boni esse assequibilem, in quantum etiam infinita bonitas in sua essentia representata visionem terminat, non verò est assequibilis in ratione Summi boni, sed tantum prosequibilis, in quantum sua bonitate ad sui prosecutionem allicit: sic enim sui affectionem & prosecutionem tantum præsupponit.

Objicies secundò. Beatitudo formalis consistit in perfectissimâ operatione nature rationalis: sed hæc est amor amicitie. Ergo. Miq. probatur in primis autoritate D. Augustini 15. de Trinit. cap. 19. dicente: *in deo DEI nihil majus esse charitate* deinde: *illud est melius & perfectius, cujus oppositum est pejus: sed odium DEI, quod opponitur charitati, est pejus, quam privatio visionis, que opponitur clare visioni DEI ergò.* Secundò voluntas tanquam potentia formaliter libera, & aliis modis ad operandum, est nobilior, quam intellectus: ergò etiam actus voluntatis est nobilior, quam actus intellectus. Tercio quod ad aliud ordinatur est minus nobile, quam illud ad quod ordinatur: sed visio ordinatur ad DEI amorem: quia ideo Beati DEUM vident, ut toto affectu in ipsum rapiantur. Ergò. Quartò. Ordo Seraphim, qui denotatur ab ardore charitatis, est perfectior quàm Ordo Cherubim, qui denotatur a plenitudine sapientiæ: ergò præstantior est actus charitatis, quam cognitionis. Quintò. Perfectio hominis maxime satiativa illa censeri debet, quam homo ipse maxime desiderare debet, & quam DEUS ab homine petit maxime desiderari, sed hæc est perfectissimus amor DEUM patriæ. ergò.

Respondetur. Nego min. & ad autoritatem D. Augustini; illum loqui de donis hujus viæ, quæ sunt virtutes Theologicæ; & sic secundum Apostolum major horum est charitas. Ad rationem disting. maj. Illud est melius, cujus oppositum est specialiter pejus concedo. Secundum quid, & in aliquo tantum genere, nego. Sed odium DEI est pejus quam carentia visionis, in genere moris concedo. Specialiter & in genere physico nego min. & con-

quentiam. Ad secundum quoque similiter disting. antecedens : voluntas est nobilior secundum quid & quatenus in genere causæ efficiens alias potentias applicans concedo : specialiter nego. Nam ut voluntas secundum suam libertatem, subordinetur intellectui tanquam dirigenti & radicaliter libero, iste tanquam superior & director voluntatis specialiter est nobilior. Ad tertium disting. maj. quod ordinatur ad aliud seu medium intrinsecum ad finem, est minus nobile, concedo, seu essentia ad proportionem nego. Sed visio ordinatur ad amorem ut essentia ad proportionem concedo : ut medium ad finem, nego minorem & consequentiam. Ad quartum respondeo. Ista denotationes Seraphini & Cherubini tribui non ab amore & cognitione patris, sed ab amore & cognitione viæ ; ubi verum est quod amor sit perfectior, quam obsecra cognitio viæ. Ad quintum. Nego minorem. Nam homo specialiter desiderat, & DEUS ab ipso petit desiderari vitam æternam, non physicè secundum suam essentialem & primariam rationem, sed ut est in se, & secundum suam adequatam integritatem, & ut sic primario rationem, secundario includit charitatem.

§. VI.

Corollaria.

Colliges ex dictis primò. Quod si homo non fuisset elevatus in finem supernaturalem, ipso formalis beatitudo naturalis consisteret in solâ contemplatione DEI quâ auctoris naturæ. Ratio est : quia beatitudo formalis est

actualis consecutio finis ultimi, ex quâ aliæ operationes naturæ rationalis perfectivæ dimanant ; sed consecutio DEI ut ultimi finis in statu naturæ non elevatæ in finem supernaturalem alia non esset, quam perfectissima cognitio & contemplatio DEI seu primi intelligibilis & Authoris naturæ, ex quâ consequeretur connaturaliter amor ipsius : ergo beatitudo naturalis consistit in naturali & purissimâ contemplatione Deitatis. Minor ex dictis constat, quia primum intelligibile non alio actu consequimur, quam quo illud facimus nobis intelligibiliter præsens ; sed hoc non aliter fit, quam per actum intellectus, Ergo.

Colligas secundò. Beatitudinem hujus viæ apud Matth. c. 5. octo gradibus distinctam, esse beatitudinem in spe, ut habet S. Doctor. 1. 2. q. 69. a. 1. & magis in sensu causali, per modum causæ & meritû, quam in sensu formali. Præter quam tamen beatitudinem datur in hac vitâ quædam participatio & inchoatio futuræ beatitudinis, quasi formalis, & hæc consistit in actu divinæ contemplationis, ut habet idem S. D. in 2. 2. q. 8. a. 4. quo intellectus prævio charitatis impulsu raptus & per donum sapientiæ elevatus intendit in imaginem divinæ bonitatis (non intuitam sed abstractam) quatenus super omnia appetiabilis. Quæ altissima contemplatio perfectorum propria, & nobilissima unio animæ cum DEO, quæ haberi potest in hac vitâ, est quidam prægustus æternæ gloriæ, possessio divinitatis, & ut inquit cit. S. D. quædam inchoatio beatitudinis, quæ hic incipit, ut in futuro continetur.

DISPUTATIO IV.

DE

Proprietatibus beatitudinis.

Consideratâ beatitudinis essentiâ, nunc illius consecutanea & parerga inspicimus. Ea sunt vel necessariò connexa, vel in ornatum adjuncta. Primi generis sunt necessitas & inamissibilitas. Secundi generis sunt dotes animæ & corporis, ac demum aureolæ. Nunc de singulis singillatim.

ARTICULUS I.

Quâ necessitate Beati DEUM ament ?

SUMMARIUM.

1. Status quæstionis de necessitate exercitii.
2. Defenditur necessitas exercitii.
3. Expenditur Locus Doct. Angelici.
4. Non potest Beato imponi præceptum descendendi ab amore beatifico.
5. Necessitas non variat speciem actus.
6. Quandam diversitas applicationis inducat diversitatem objecti ?
7. Quomodo actus amoris in Christo fuerit liber ?
8. Necessitas reperitur tam in amore concupiscentiæ, quam benevolentie.

§. I.

Assumitur necessitas tam exercitii, quam specificationis.

Consequitur claram DEI visionem amor suavissimus. Sicut enim DEUS in illa beatitudine (teste D. Augustino l. ult. de civit. cap. ult.) sine fine videbitur, ita sine fastidio amabitur, sine fatigatione laudabitur.

D 2

In

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.